

Pasen bij de Roemeens-Orthodoxe kerkgemeenschap in Turnhout

Het komt niet zo vaak voor dat de Katholieke Kerk en de Orthodoxe Kerk op dezelfde dag Pasen vieren. Dit heeft te maken met de berekening van de datum. Maar dit jaar viel het Paasfeest van beide kerken op dezelfde dag. Het zal pas op 20 april 2025 zijn dat Pasen door beide kerkgemeenschappen nog eens op dezelfde datum zal gevierd worden.

In Turnhout en omgeving woont reeds jarenlang een vrij grote Roemeense gemeenschap. Voor hen is er wekelijks op zondag een Orthodoxe viering in de Middelareskerk. Een Orthodoxe viering komt vrijwel overeen met onze eucharistieviering maar duurt gemakkelijk drie keer zo lang.

Goede Week

Zij vieren, net zoals wij, ook Palmzondag, Witte Donderdag en Goede Vrijdag.

Het viel me op dat tijdens de Goede Week wel elke avond heel wat mensen naar de kerk kwamen. Hun pastoor, pope Gabriël, was heel de week in Turnhout. Waarom al die mensen in de loop van de week langs kwamen, was voor mij niet zo duidelijk.

Gewoon dan maar even aan de pope vragen wat de bedoeling was en het antwoord bleek heel eenvoudig te zijn:

In de Orthodoxe kerk mag men enkel te communie gaan wanneer men enkele dagen voor de viering te biechten is geweest.

In onze kerken staan hiervoor biechtstoelen, maar bij hen gebeurt dit op een heel andere manier.

De pope draagt een zwarte koormantel die hij over de biechteling legt tijdens de biecht. Alleszins een mooi gebaar.

Voorbereiding van de Paaswake

Het grote moment van hun Paasgebeuren, net zoals bij ons, is de Paaswake.

In de meeste van onze kerken zijn er Paaswakes op zaterdag 's avonds om 20 uur of 21 uur.

Bij de Roemeens-Orthodoxe gemeenschap begint de Paaswake om middernacht.

Gelukkig voor hen, want de voorbereiding van de Paaswake duurt bijna een volledige dag.

Op zaterdag voormiddag was er een ploeg van een vijftiental personen druk in de weer in de kerk. Alle stoelen (en dat zijn er 400) werden opzij opgestapeld, een aantal werden hier en daar nog geplaatst om te zitten, voor de ouderen onder hen die niet de hele viering konden blijven rechtstaan.

Ook daarvoor had de pope een duidelijke uitleg: de voornaamste reden was, volgens hem, dat men niet zittend kan bidden. Wanneer men op een stoel zit, is men afgeleid, kijkt men teveel rond naar het interieur en is men vlug 'afwezig'. Een bijkomende rede was dat hij vrij veel volk verwachtte en dan stonden al die stoelen in de weg.

Eens alle stoelen aan kant, werd de kerk vol matten gelegd. Ook dat was een immens werk. Dit had gewoon een praktische reden. Tijdens een Orthodoxe viering worden heel veel kaarsen gebruikt. Het zijn van die hele dunne kaarsjes die enorm hard druipen. De matten dienen om de vloer te beschermen tegen het lekkende kaarsvet.

Ook het versieren van het altaar nam heel wat tijd in beslag.

Ondertussen zag ik dat men vooraan in de kerk bezig was met honderden plastic bekertjes te vullen. De inhoud van de bekertjes bestond uit brood dat gedrenkt was in een zeer zoete wijn. De pope vertelde me dat dit niet de communie was (die ook bestaat uit brood gedrenkt in wijn) maar dat was voor de mensen die niet konden te communie gaan omdat ze vooraf niet te biechten waren geweest.

Omstreeks 18 uur zat het werk voor de hele ploeg er op en was het wachten tot middernacht.

Paaswake

Vanaf 23 uur werd het stilaan drukker op de Merodelei en omgeving.

De pope had me eerder al verteld dat heel wat mensen uit de weide omgeving naar de viering gingen komen. Heel wat auto's kwamen aangereden en zochten een plaats, wat niet zo simpel is in de buurt van de Middelareskerk. Het was dan ook niet eenvoudig om alles wat ordelijk te laten verlopen zonder al te veel burenoverlast.

Het viel wel op dat heel wat jonge gezinnen met (kleine) kinderen toekwamen en zelfs vrij veel jeugd.

De kerk bleef gesloten en de mensen verzamelden op het kerkplein dat niet groot genoeg was voor zoveel aanwezigen. Dus ook de stoepen werden gebruikt en soms ook wel het fietspad.

De meesten van hen hadden zelf kaarsen bij. De anderen konden kaarsen kopen.

Om middernacht kwam de pope naar buiten voor de wijding van het vuur. Een plechtigheid van ongeveer drie kwartier vooral met teksten uit het evangelie (voor zover ik kon volgen want alles was in het Roemeens) en veel gezang. Naar het einde toe werd dan het vuur doorgegeven en werd het kerkplein een zee van licht.

Opvallend was het feit dat bijna een vierde van de aanwezigen, eens hun kaars ontstoken was terug naar huis reden. Dat bleek dan ook een hele opgave te zijn. De kaars mocht namelijk niet doven tijdens de rit naar huis.

Eens de plechtigheid buiten gedaan, riep de pope 'Christus is verrezen' en klopte hij driemaal op de kerkdeur die dan werd open gedaan. De viering in de kerk kon beginnen.

Deze viering heeft dan geduurd tot drie uur in de morgen.

Ik moet eerlijk zeggen, ik ben niet tot het laatste gebleven. Maar toen ik met Pasen 's morgens om acht uur in de kerk kwam, was het alsof er niets was gebeurd. Alle tapijten waren weg, de stoelen stonden terug op hun plaats en alles was opgeruimd.

Graag wil ik de Roemeens Orthodoxe kerkgemeenschap nogmaals een Zalig Pasen toewensen.

In het bijzonder wil ik ook pope Gabriel en zijn medewerkers bijzonder danken voor de vlotte en aangename samenwerking.

Jan Van Rompuy